

B2-páholy

Haikut mindenki tud írni. Azt gondolom, hogy haikut mindenki ír is. Egyet, kettőt, tizet, százat, ki mennyire jön rá az írás ízére, és kire mennyire jön rá a haikuírás. Mi sem egyszerűbb annál, mint az ujjainkon kiszámolni először öt, azután hét, végül ismét öt szótagot. Mondjuk, akinek hiányzik egy-két ujj, házi barkácsolás, láncfűrészelés vagy egyéb baleset okán, nyilván nehezebben számolja ki az ujjain a haiku öt-hét-ötös szótagrendjét, nem beszélve azokról, akiknek csuklóból hiányzik valamiért a kezük, ráadásul mindkét alkarjukról, ami majdnem hogy sületlenség. A lényegen az ujjon való számolás vagy nem számolás mit sem változtat. Azzal a szomorú ténnyel kell szembenéznünk, hogy a haiku, talán épp a túltermelés, így a túlkínálás okozta rettenetes mértékű felhígulása okán, mára egyike lett költészetünk leggyanúsabb, egyben leginkább megunt, így legérdektelenebb formájának.

A haiku tér- és hitelvesztésének okát én abban látom, hogy a haiku elveszítette korunkban a szakralitását. Szakralitáson nem feltétlenül vallási megnyilvánulást értek, hanem a haikunak mint ősi erőhordozónak, jelentés-koncentrátumnak, valamiféle mágius töltésnek az emberi lélekre gyakorolt hatását.

Köztudomású, hajdanán a samurájok, ezek a szekrényi emberek, mielőtt seppukut (harakirit) követtek volna el magukon, különös dolgot műveltek. (SEPPUKU: „hasfelmetszés”, rituális öngyilkosság. *Japánon kívül harakirinek ismert fogalom, amely a japán nemesi osztály kiváltsága volt. A hasat vágták fel, mert a HARA-ban lakozik a lélek. A tettet több ok is kiválthatta: büntetés, önkéntes vezeklés vagy akár tiltakozás is, a feljebbvaló helytelen [BUSHIDO-ellenes] viselkedése miatt. Már a TOKUGAWA shogunátus is betiltotta, de még a 20. században is számos példa akadt az elkövetésére. A 20. század egyik legnagyobb japán írója, Mishima Yukio [1925–1970] is így vetett véget életének.* – Plavec Tamás: *Judo kislexikon*) Ez a különös művelet nem volt más, mint hogy a végső döntés pillanatáig, mielőtt az éles és vastag pengéjű samuráj kardot az altestükbe döfték volna, hogy fel, majd kétoldalt rántva a rettenetes fegyvert, különös T betű formában ontsák ki a saját beleiket és belső részeit, órákon keresztül térdeltek, valahova a semmibe, talán az életem túlra bámulva, és haikutat mormoltak saját megtisztulásuk érdekében. (Nem kínozom önöket a kérdésfelvetéssel, de vajon korunk hősei, a milliárdos vállalkozók, a körülrajongott celebek, a politikai hangos élharcosok stb. életük valamennyire nehéz pillanatában el tudnának-e mondani egyetlen haikut is, de tovább megyek, akár egyetlen versszakot is valamelyik, az *anyámtúkjánál* komolyabb szervezettségű versből, mindenféle tantó (a seppukuhoz alkalmazott, 30 centiméternél nem hosszabb kard) okozta várható fájdalom és bekövetkező halál nélkül?...))

Ezzel csak azt akartam írni, hogy érzésem és olvasatom szerint a legtöbb „magyar haiku”-ból, a minden kis üres folyóirat-felületet beszóró-bemászó, sok haikunak tetsző háromsorosból hiányzik az a többlet, amit megszenvedésnek, akár megszenvedettségnek hívunk. De hívhatjuk ezt akár felelőségnek is. Gondolt-e valaki mostanában egy haiku leírásánál, hogy abban akár a teljes létét kell összegeznie, vagy mások számára összegezni a létezését, mintha erre nem lenne már több lehetősége? Sorolhatnám, nem teszem. Mindössze annyit dünnyögök kedvetlenül, de annál több elhatározottsággal, felebarátaim, ne játsszunk a haikuval, mert az olyasvalami, mintha istenből csinálnánk bohócot!

Zalán Tibor

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XVIII. évfolyam 2. szám

A Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából kiadja a Napkút Kiadó Kft. Megjelenik évente tízszer.
Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Babics Imre** (vers), **Balázs Géza** (nyelvművelés), **Bognár Antal** (évkönyv), **Borbély András** (kisebbségek), **Elek Szilvia** (zene), **Hlavacska András** (műbírálat), **Kovács Ildikó** (szöveggondozás), **Sebeők János** (környezet), **Szondi Bence** (tördelés), **Toot-Holló Tamás** (próza), **Vincze Ferenc** (dokumentum), **Wehner Tibor** (művészet). Szerkesztőségvezető: **Cserép Nelli**. Napút-kör: **Báthori Csaba**, **Bereményi Géza**, **Csáji László Koppány**, **Doncew Toso**, **Gráfik Imre**, **Jankovics Marcell**, **Dr. Koncez Gábor**, **Radnóti Zsuzsa**, **Rakovszky Zsuzsa**, **Szokolczay Lajos**, **Szörényi László** (tiszteletbeli konzulensek).

Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.

Szerkesztőség: Ady Endre Művelődési Központ, 1043 Budapest, Tavasz u. 4.

Telefon: (1) 225-3474 • Mobil: (70) 617-8231 • E-mail: napkut@gmail.com • Honlap: www.napkut.hu

A Cédrus Művészeti Alapítvány adószáma: 18110661-2-41

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Zrt. és az NH Zrt. ISSN: 1419-4082

B2-páholy

Zalán Tibor tárcája borítóbelső

Nyugat Plusz

Zalán Tibor: Genézis	4
Petőcz András: Megölelt az Isten	4
Lukács Sándor: A kezdetek utcája	5
Tamás Menyhért: Archaiku	5
Tózsér Árpád: Ó, Orpheusz	6
Schwalm Zoltán: Talány	7
Tépő Donát: Kilengések	8
Bíró József: Ettől olyan; Nemzetben; Keresztül 9 „Viszonyom van mindenhez, mindenkihez” (In memoriam Fodor Ákos, Podonyi Hedvig összeállítása)	10
Az elfeledett Csók-vers; Csók István: A Ferdinánd hídon	11
Filip Tamás: Süllyedő szigetről integet	12
Horváth Gábor Miklós: Pilinszky	13
Bolemant László: Leszno–München repülőút	14
Hegyi Botos Attila: Az időutazó estéje	14
Vörös István: Farkasrét	15
Debreczeny György: a létezés sodor	15
Novák Valentin: Festő és tája	16
Agócs Sándor: Lepkék a könyvtárszobában	17
Schwalm Zoltán: Egy legenda sorsa	18
Petőcz András: Optimista haiku	19
Kéringér Gábor: Bárcsak	19
Varga Imre: Elmeszesedtek	19
Lárai Eszter: Hajsza	19
Babics Imre: Tér-Idő	20

Liszkey Zoltán: Bambara 21

Hetedhét | Cédrus

Joel Haahtela: Nászút (Antal Adrien fordítása)	35
Tove Jansson: A Ház (Várkonyi Flóra fordítása)	41
Matthew Hollis: Járj vizen! (M. Pálffy Erika fordítása)	49
Pálffy Gabriella: Virág vagyok	49

Vonalvendégység

A sok haikuszerzőt felsorolni itt nem tudjuk. Alkotásaik nevük (álnevük) sorrendjében következnek – ettől csak egy-két helyen, tördelési szempontból tértünk el. 50–72

Ziff Stella egyszavas versei 72

Tárlat

Vonalvendégség-pályázatunkon
kiemelt szerzők haigái színes melléklet

Ablak

Szepes Erika: A titok vonzásában
(Rejtőzködő tó) 73

Örök avantgárd (Debreczeny György:
Tértivevényes csillagok) 76

Évnap

Csontos János: Ditrói Ákos 90 89

Valami furcsa és megmagyarázhatatlan
(Elfogult sorok Toót-Holló Tamás
fél évszázados fennállására) 91

Kiss Anna: Kövek, források a falból, tünemé-
nyek, nap útját, hold útját járó garaboncok 93

Hangszóló | Évnap

Fekete Győr István (zeneszerző,
zeneszerzés tanár 80 éves) 94

Elek Szilvia, Gémesi Géza, Hollós Máté,
Horváth Bálint, Horváth Barnabás,
Gaál Erzsébet, Kecskés Balázs, Nógrádi Péter,
Pócs Katalin, Spányi Miklós, Szűts Péter,
Kiss Zsuzsanna és Bucz Magor köszöntői

Téka | Évnap

Lukáts János: Túl komédián, túl tragédián...
(Shakespeare utolsó alkotói korszaka) . . 101

Bakonyi Péter: Várj – még – reám!
(Konsztantyin Szimonov) 114

Tizennegyedikmagunkban

Juricskayné Aszja Szabeva:
Bolgár apokrif imák 120

Barabás Irén: Őszi hangulat 125

Gála Edit: Párkák 126

E számunk szerzői 127

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 102.

Bíró József: Akkor és most
(EDITH KÖNYVE [1975 – 2015])

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XVIII. évfolyam 2. szám

Vonalvendégség

Kilencedik alkalommal írta ki műhelyünk (ezúttal) **vonall** témában haiku- és haibunszerző pályázatát. Nem is igazán pályázat ez (meghirdetése szerint se), hisz díjak voltaképp nincsenek. A „jutalom” a közlés: 102 beküldő munkáiból teszünk közzé sikeres, szép alkotásokat. Ennyi bennünket megtisztelő versmester szerepel e válogatásban közel kétszáz közül. Nem versenyeredményt hirdetünk tehát, midőn kiemeljük mégis nyolcukat, akik szerintünk most leginkább eltalálták e japán versforma magyar háromsorosát, a megadott témát fogalmazva (fordítva vagy fotózva) megfinoman, művészi erővel. Kiemeltek: Barna Júlia, Csata Ernő, Egry Artúr, Halasi László Antal, L. Horváth Zsuzsanna, Nagy István Paphnutius, Pálmai Tibor, Vermuth Attila.

Lapszámaink rendre miniinformációval szolgálnak a benne közlő alkotókról (127–129. oldal). Ezúttal, igen, ennyi oldalra rúg a lajstrom, amelyben a szerzők olykor álnévükön szerepelnek, máskor kériik, tekintsünk el adataik nyilvánosságra hozatalától. Természetesen valamennyiük kérését tiszteletben tartjuk.